

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

مجلة كلية الإلهيات في جامعة بينكول

Bingol University
Journal of Theology Faculty

ISSN: 2147-0774

Cilt: V | Sayı: 9 | Yıl: 2017/1

Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (BÜİFD), yılda iki kez
25 Haziran/25 Aralık basılı yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir.

Bu dergi ulusal ve veri indeksleri ile atif dizin tarafından
taranmaktadır.

BÜİFD dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve hukukî sorumluluğu
yazarlarına aittir.

Yayımlanan yazıların bütün yayın hakları yayıncı kuruluşa ait olup, izinsiz,
kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama aktarılamaz.

**BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ**

Cilt: V, Sayı: 9, yıl: 2017/1

ISSN: 2147-0774

Sahibi / Owner / المشرف العام /
(Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına)
(On Behalf of Bingol Universty Theology Faculty)
Prof. Dr. Hakan OLGUN

Editör / Editor / رئيس التحرير
Yrd. Doç. Dr. Thamer HATAMLEH
Editör Yardımcıları / Assistants / مساعداو رئيس التحرير
Arş. Gör. Hüsnü TURGUT
Arş. Gör. Eyüp SEVINÇ
Arş. Gör. Muhammed ASLAN

Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şirin AYIŞ

Baskı Yeri ve Tarihi / Publication Place and Date
25 Haziran 2017

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Şemal Medya Tasarım Ofisi
semalmedya@gmail.com

Baskı / Printing
Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.
Litros Yolu, Fatih İş Merkezi No: 12/210
Topkapı / İstanbul - Tel: 0212 501 47 63

**BİNGOL UNIVERSITY
JOURNAL OF THEOLOGY FACULTY**

Volume: V, Issue: 9, Year: 2017/1

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Hakan OLGUN
Prof. Dr. Orhan BAŞARAN
Doç. Dr. Mustafa KIRKIZ
Doç. Dr. Nusretin BOLELLİ
Doç. Dr. Ousama EKHTIAR
Yrd. Doç. Dr. Muhammed ÇETKİN
Yrd. Doç. Dr. Murat KAYA
Yrd. Doç. Dr. Abdunasır SÜT
Yrd. Doç. Dr. İsmail NARİN
Yrd. Doç. Dr. Muhittin ÖZDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Emrullah ÜLGEN
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şirin AYIŞ
Yrd. Doç. Dr. Bedrettin BASUĞUY

Yazışma Adresi / Corresponding Adress

Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
12000 BİNGÖL
Tel: +90 (426) 2160005 -Fax: +90 (426) 2160035

Elektronik Posta / E-Mail

bingolilahiyatdersisi@hotmail.com

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Bingöl Üniversitesi) Prof. Dr. Abdülaziz BEKİ (Sebahattin Zaim Üniversitesi) Prof. Dr. Abdurrahman ACAR (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Abdülaziz BAYINDIR (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Ali AKYÜZ (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Bilal AYBAKAN (İbn Haldun Üniversitesi) Prof. Dr. Cafer Sadık YARAN (On Dokuz Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ (Siirt Üniversitesi) Prof. Dr. Erkan YAR (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. Faruk BEŞER (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Fethi Ahmet POLAT (Muş Alparslan Üniversitesi) Prof. Dr. Fuat AYDIN (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. Giyasettin ARSLAN (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. Halit ÇALIŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi) Prof. Dr. Hayati AYDIN (Yüzüncü Yıl Üniversitesi) Prof. Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. İbrahim YILMAZ (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet ERDEM (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. M. Halil ÇİÇEK (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) Prof. Dr. M. Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. M. Sait ŞİMŞEK (Necmettin Erbakan Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet KUBAT (İnönü Üniversitesi) Prof. Dr. Muhammed ÇELİK (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ (Harran Üniversitesi) Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi) Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. Nurettin CEVİZ (Gazi Üniversitesi) Prof. Dr. Osman GÜRBÜZ (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. Osman TÜRER (Kilis 7 Aralık Üniversitesi) Prof. Dr. Ömer Mahir ALPER (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Ömer PAKIŞ (Hakkâri Üniversitesi) Prof. Dr. Reşat ÖNGÖREN (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Sahip BEROJE (Yüzüncü Yıl Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet KATAR (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Şamil DAĞCI (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Şehmus DEMİR (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR (Amasya Üniversitesi) Prof. Dr. Vecdi AKYÜZ (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN (Harran Üniversitesi) Prof. Dr. Eyyüp TANRIVERDİ (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Necmettin GÖKKIR (İstanbul Üniversitesi) Doç. Dr. Abdurrahman ATEŞ (İnönü Üniversitesi) Doç. Dr. Metin YİĞİT (Dicle Üniversitesi).

Sayı Hakemleri / Referee Board of Thisissue

Prof. Dr. Orhan BAŞARAN (Bingöl Üniversitesi), Prof. Dr. Osamah Ali AL-FAKEER (Yarmouk University/Ürdün), Prof. Dr. Nurettin TURGAY (Dicle Üniversitesi), Prof. Dr. Abdullah AL-RABABAH (Naif Arab University for Security Sciences/Suudi Arabistan), Prof. Dr. İbrahim YILMAZ (Atatürk Üniversitesi), Doç. Dr. Mustafa KIRKIZ (Bingöl Üniversitesi), Doç. Dr. Ousama EKHTIAR (Bingöl Üniversitesi), Doç. Dr. Nasser İbraheim Fadel AL-BANNA (Al-İmam Mohammad Ibn Saud Islamic University/ Suudi Arabistan), Doç. Dr. Mustafa ÖNCÜ (Dicle Üniversitesi), Doç. Dr. Enes ERDİM (Fırat Üniversitesi), Doç. Dr. Metin YİĞİT (Dicle Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. İsmail NARİN (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Bedri ASLAN (Batman Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Muhittin ÖZDEMİR (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Maysoon MARAZIQ (Tayba University/Suudi Arabistan), Yrd. Doç. Dr. Bedrettin BASUĞUY (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Ömer TOKUŞ (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. İbrahim USTA (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Mahmoud Mohammad QADDOM (Bartın Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Cengiz MÜRSELOV (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Abdunasır SÜT (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Muhammad Noor YOSUF (İnönü Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Faisal AL-JAWABRAH (Al-İmam Mohammad Ibn Saud Islamic University/ Suudi Arabistan), Yrd. Doç. Dr. Vezir HARMAN (Namık Kemal Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. M. Cüneyt GÖKÇE (Harran Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Marwan AL-RAYAHNAH (Mothah University/ Ürdün), Yrd. Doç. Dr. Melek BAĞCI (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Emannullah POLAT (Bingöl Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Firas AL-SHAYEB (Yarmouk University/Ürdün), Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZLİ (Fırat Üniversitesi), Yrd. Doç. Dr. Yusuf AYDOĞDU (Bingöl Üniversitesi), Öğr. Gör. Aslam JANKIR (Mardin Artuklu Üniversitesi).

Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Vakfiyeyi Tarihiyesi Üzerine Bir İnceleme

Serdar KARABULUT*

Geliş Tarihi: 01.03.2017, Kabul Tarihi: 30.05.2017

Öz

Palu bölgesi Osmanlı Devleti ile İran merkezli Safevi Devleti arasında miladi 1514 tarihinde meydana gelen Çaldıran Savaşı öncesinde ve sonrasında her iki devlet arasında önemli stratejik çekişme alanlarından biri olmuştur. Özellikle bölgeye hâkim olan Mirdasi Beyleri ailesinden Cemşid b. Rüstem Bey gerek Çaldıran Savaşı öncesinde ve gerekse Çaldıran Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti'ne bağlılık bildirmiştir. Diğer önemli bir husus ise bölge halkının dini hayatı üzerinde tesiri olan bazı ailelerden askeri alanda Cemşid b. Rüstem Bey'e ve dolayısıyla Osmanlı Hanedanı'na Palu bölgesinin fethi için büyük yardımların yapılmasıdır. Nitekim bazı ailelere Osmanlı merkezi yönetimi tarafından Çaldıran Savaşı sırasındaki gayretlerinden dolayı ayrıcalıklı vakfiyeler tevcih edilmiştir. Bunların en önemlisi soyu Cafer b. Ebu Talib'e ulaşan Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir ailesidir. Bu çalışma da Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Vakfiyesi hakkında arşiv belgeleri ışığında tarihi bilgiler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Vakfiye, Cafer b. Ebu Talib, Şeyh Pir ailesi, Çaldıran Savaşı, Palu bölgesi

* Öğretmen, Palu İmam Hatip Ortaokulu (mirdaskara@gmail.com)

A Study on Vakfiyeyi Tarihiyesi (Deed of Trust) of Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir

Abstract

Palu region was one of the important strategic areas of controversy between the two states before and after the Battle of Chaldiran, which took place between the Ottoman State and the Iranian Safavid State in millennium 1514. Particularly the ruler of the region Cemşid b. Rüstem Bey from Mirdasi Beyleri family declared loyalty to the Ottoman State both before and after the Battle of Chaldiran. Another important point is that some of the families of the region, who have an influence on the religious life of the people, provided great help to Cemşid b. Rüstem Bey and therefore Ottoman Dynasty for the conquest of Palu region. As a matter of fact, some families were conferred privileged deeds of trust by the Ottoman central government for their efforts during the Battle of Chaldiran. The most important of these is the family of Shaykh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir, whose descendants reached Cafer b. Abu Talib. In this study, Shaykh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir deed of trust was presented with historical information in the light of archive documents.

Keywords: Deed of trust, Cafer b. Ebu Talib, Şeyh Pir family, Battle of Chaldiran, Palu region

Giriş

Palu bölgesi Akkoyunlu Devleti döneminde Akkoyunlu Hanedanı'ndan Kutlu Bey'in oğlu Ahmet Bey tarafından yönetiliyordu.¹ Akkoyunlular bu bölgede hüküm süren Eğil Mirdasi emirleri ile akrabalık kurdular ve onların desteğini aldılar. Özellikle Akkoyunlu reisi Karayülük Osman Bey (?-1435), Eğil Mirdâsi Beyi Devletşah ile çok samimi olup aralarında dostluk mevcuttu.² Daha sonraki dönemlerde Akkoyunlu Ali Bey (ö.1443), Devletşah Bey'in kızını oğlu Uzun Hasan Bey'e isteyerek³ aradaki dostluğu daha da pekiştirdi⁴. Palu bölgesi Akkoyunlular'ın çöküş döneminde 1495 yılında

1 "Kutlu Bey'in sağlığında Akkoyunlu başbuğlarının en büyükleri olan oğulları Ahmed Bey Palu'ya, Pir Ali Kiği'ya, Kara Yülük Osman Bey ise Ergani'ye hâkim bulunuyordu." Bkz. Salim Cöhce, "Otlukbeli Savaşına Kadar Akkoyunlular", *Anadolu Birliğinin Sağlanmasında Otlukbeli Savaşının Yeri ve Önemi Panel Bildirileri*, Otlukbeli Belediyesi Yayınları, Ankara, 1997, s. 125

2 İlhan Erdem, "Ak-Koyunlu Devletini Meydana Getiren Aşiretler", *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, VI, İzmir, 1991, s.288, 289

3 Yunus Emre Gördük, "Eğil Emirliği'nin Kısa Tarihçesi ve Eğil Emirlerine Ait Şecere Me-ninin Tercümesi", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı:35, Ankara, 2014, s.94

4 Serdar Karabulut, *Zazalar Tarihi Kültürel ve Sosyal Yapı*, Altın Kalem Yayınları, İzmit, 2003, s.142

Mirdâsilerin/Buldukânîlerin Bağın beylerinden olan Cemşid b. Rüstem b. Mir Hamza el-Mirdâsî tarafından fethedildi.⁵ Fakat Mirdâsilerin/Buldukânîlerin bu hâkimiyeti uzun sürmedi. 1503 yılında Erzincan'dan ayrılan Şah İsmail, önce Şirvân'ı alarak babasının hedefini gerçekleştirmiş, daha sonra da Akkoyunlu Elvend'i aynı yılın yaz ayında Nahçıvan bölgesinde yapılan Şurur Savaşı'nda yenilgiye uğratmıştır.⁶ Akkoyunlu devletinin yıkılması neticesinde Safeviler Diyarbakır yöresine ve Palu'ya hâkim oldular. Cemşid Bey, Safevi yöneticileri ile iyi geçinmeye çalıştı. Bu anlayışın neticesinde bir dönem Safevi Devleti komutanlarından Pazoki Çolak Halid'in maiyetinde bulundu.⁷ Osmanlı Devleti ile Safevi Devleti arasındaki Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine hâkimiyet mücadelesi neticesinde Çaldıran Savaşı sonucunda 1514 yılında Palu'nun Osmanlı Devleti hâkimiyetine girmesinde Cemşid Bey'in büyük emeği oldu.⁸ Cemşid Bey, Mevlana İdris-i Bitlisî'nin tavsiyesine uyarak Osmanlı'ya bağlılık bildirdiği gibi kendi aşiret kuvvetleri ile Çaldıran Savaşı'na katılmış; Çaldıran Savaşı'ndan sonra ise Palu'yu Kızıbaşların lideri Arabşah'ın elinden kurtarmıştır.⁹ Palu bölgesi Osmanlılara ilk bağlanan yerlerden biri olmuştur.¹⁰ Güneydoğu Anadolu'daki Eğil, Cizre, Hazo ve Genç gibi diğer "Hükümet" sancaklar meyanında Palu ve çevresi de Cemşid b. Rüstem Bey'e mülkiyet üzere tevcih edilmiştir.¹¹ Cemşid b. Rüstem Bey'in Palu'yu acemlerden (İranlılardan) almasında bazı nüfuzlu aileler büyük yardımlarda bulunmuşlardır. Nitekim Şeyhmiran (Altınölçek) Köyü'nde Şeyh Mir Hazretleri ailesi; Arındık Köyü'nde Şeyh Alâeddin b. Şeyh Pir ailesi; Andılar Köyü'nden Molla Kasım Hoca'nın (ö.1888)¹² ecdatları

5 Nusret Aydın, *Diyarbakır ve Mirdasiler Tarihi*, Avesta Yayıncılık, İstanbul, 2011, s.304-305

6 Rumlu Hasan, *Ahsenüt-Tevarih* (çev. Cevat Cevan), Ankara, 2004, s.73-78

7 Şerefhan, *Şerefname*, (çev. Rıza Katı), Yaba yayınları, II/I, İstanbul, 2010, s. 31

8 Serdar Karabulut, *Şeyh Ali Sebîti el-Palevi*, Altın Kalem Yayınları, İzmit, 2014, s.35

9 Şerefhan, II/I, s.32

10 Aziz Aşan, Âmid Şehrinin Süret-i Feth ve Teshîri, *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, Sayı: VII, Diyarbakır, 2012, s. 267; Ahmet Uğur, *Celal-zade Mustafa Selim-name*, İstanbul, 1997, s.616

11 M. Ali Ünal, "XVI. Yüzyılda Palu Hükümeti", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:7, 1992, Ankara, s.244

12 Palu İlçesi'ne bağlı Andılar Köyü'nün kurucu ailelerinden olan Molla Kasım Hoca'nın ecdatları Bağdat' tan gelmiş bölgeyi uzun süre irşat etmişlerdir. Molla Kasım Hoca'nın ve kardeşi Molla İsa Efendi'nin neslinden gelen aileler günümüzde Demirbağ, Aydemir, Alan ve Yıldırım soy isimlerini almışlardır. Bkz. Süleyman Yapıcı, *Palu 1841 Nüfus ve Toplum Yapısı*, Elazığ, 2016, s.206

ile Eğil-Dicle kökenli Süleymanoğulları ailesi¹³, Palu'nun fethinde sancaktarlık yapmış olan Kurukafagil ailesi¹⁴ ve Palu'nun Gökdere nahiyesinin fethine katılan Molla Ağagil ailesi;¹⁵ Seydili Köyü'nde Seyyid Seyfeddin neslinden gelen aileler, Tarhana Köyü'ndeki Sofiler Ailesi,¹⁶ Kayahisar Köyü'nden (Ropin) Molla Reşit Efendi'nin ailesinin¹⁷ ataları ile Kırkbulak (Parsiyan) Köyü'nde Şeyh Cafer Kal Hazretleri'nin ataları başta olmak üzere bu aileler hem fethetmeye iştirak ederek katkıda bulunmuşlar hem de bölgeyi İslamî İlimlerle irşad etmişlerdir. Bu aileler Cemşid Bey'in dedeleri zamanında vergi vermezlerdi. Yerleştikleri köyler kendi mülkleri idi. Bu usul Cemşid Bey (ö.1568) döneminde de devam ettirilmiştir. Ayrıca Palu'dan yakın bir tarihte ayrılarak ilçe olan Arıcak (Karabegan) bölgesi de Mustafa Çelebi'nin elindeydi. Bu aile Çaldıran Savaşı sırasında bölgede çıkan karışıklıkları bastırmakta zorluk çekmiştir. Bu yüzden Mustafa Çelebi¹⁸ bölgeyi Palu'ya

-
- 13 Palu İlçesi'ne bağlı Andılar Köyü'nün kurucu ailelerinden olan Süleymanoğulları ailesi Çaldıran Savaşı esnasında Cemşid b. Rüstem Bey'e yardım etmiştir. Bu aile eskiden Eğil-Dicle Beyliği'ne bağlı Gelincik Köyü'nden Palu bölgesine gelerek yerleşmiştir. Karabulut, Demirkıran ve Kılıncı soy isimlerini almışlardır. Bkz. Karabulut, *Şeyh Ali Sebitt el-Palevi*, s.42
- 14 Palu'nun fethi esnasında çok emek harcamış ailelerin en önemlilerinden biridir. Ecdatları sancaktarlık yapmıştır. Şerefhan Bitlis'i'nin kitabında Türkmen (Acem) askerlerinin kılıç darbesi ile başından yaraladıkları ve tabiplerce bir kuru kafatasının uçmuş kemiğin yerine diktikleri zattır. Palu beylerince bu ailenin neslinden olan Hasan b. Yunus Efendi'ye H.1178/M.1764 tarihinde Develi Köyü vakfedilmiştir. Günümüzde Uçar soy ismini almışlardır. Bkz. Feyzullah Demirtaş, *Mirdasi Hükümdarları "Palu ve Eğil Hükümetleri" ve Çermik Beyliği*, Sena Ofset Yayınları, İstanbul, 2005, s.68
- 15 Bu aile Çaldıran Savaşı'ndan sonra Palu'nun Gökdere nahiyesini fetheden Koç Mehmed'in neslindedir. Bkz. Demirtaş, s.69
- 16 Bu aile köken olarak Bağdat şehrinde Palu'ya gelmiştir. Palu'nun fethine katılan bu aileye Tarhana Köyü verilmiştir. Bu ailenin içinde de dini ilimlerde önemli kişiler yetişmiştir. Günümüzde Erginöz soy ismini almışlardır. Bkz. Demirtaş, s. 69; Karabulut, *Şeyh Ali Sebitt el-Palevi*, s.38
- 17 Bu aile bireyleri Palu'nun fethi esnasında Genç Sancağı'nın Sivan bölgesinden Palu'ya baki Kayahisar (Ropin) Köyü'ne gelerek yerleşmişlerdir. Günümüzde Saylan soy ismini alan aileler Molla Reşit Efendi'nin torunlarıdır. Kendisinin ve kardeşlerinin neslinden günümüzde diyanet işlerinde ve çeşitli kurumlarda çalışan çok sayıda Kur'an hafızı vardır.
- 18 Arıcak (Karabegan) İlçesi'ne ilk yerleşen kurucu ailedir. Çaldıran Savaşı esnasında çıkan karışıklıklardan dolayı Arıcak bölgesinde İranlıları destekleyenlerle Osmanlıları destekleyenler arasında çekişme yüzünden Mustafa Çelebi o dönemde Palu hâkimi Cemşid b. Rüstem Bey'e bağlılık bildirerek askeri alanda destek görmüştür. Bkz. Karabulut, *Zazalar Tarihi Kültürel ve Sosyal Yapı*, s.281

(Kara Cemşid Bey'e) bağladı. Bu ailenin bölgede sahip oldukları köyler ile özel mülkleri vergiye tabi değildi.¹⁹

1. Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Ailesi'nin Ensab Şeceresi

Şeyh Alâeddin ibn-i Şeyh Pir ailesinin ecdadı Bağdat şehrinde Palu bölgesine Akkoyunlular döneminde gelmiştir²⁰ Bilinen soy şeceresi ise Akkoyunlu Devleti'nin Diyarbakır'da ilk kuruluş yıllarında M.1350 yıllarında geldikleri günümüzde dile getirilmektedir. Aile büyüklerinin rivayetlerine göre aileye Akkoyunlu Ahmet Bey döneminde verilmiş bir vakfiye belgesi de vardı. Bu vakfiye belgesinde Akkoyunlu Ahmet Bey'in mührünün bulunduğu söylenmektedir. Bu vakfiye belgesi 1970 yıllara kadar ulaşmıştır. Ancak aile bireyleri tarafından kaybedilmiştir.

Yukarıda aile büyükleri tarafından nakledilen bilgilerin doğruluğu resmi açıdan teyid edilememiştir. Günümüzde kesin olarak bilinen aile tarihi ise Osmanlı Padişahu II. Murat döneminde (M.1404-1451), Şeyh İsmail b. Muhammed neslinden gelen üç kardeş Palu bölgesinin birbirine yakın üç bölgesine yerleşmişlerdir. Şeyh İsmail'in Şeyh Pir, Şeyh Mir ve babasının ismini taşıyan Şeyh İsmail adında üç erkek evladı vardır. Şeyh Pir Hazretleri bugün Palu İlçesi'ne bağlı Arındık (Lekic) Köyü'ne yerleşmiştir. Şeyh Mir Hazretleri ise kendi ismiyle anılan Altınölçek (Şeyhmiran) Köyü'nü, Şeyh İsmail Hazretleri o dönemde Palu bölgesine bağlı olan bugün ise Bingöl İli'ne (Çapakçur) bağlı Genç İlçesi'nin Servi (Sivan) Nahiyesi'ne bağlı Dedebağı (Şeyh İsmail) Köyü'nü kurmuştur.²¹ Bu rivayetin yanı sıra söz konusu köylerin kurulması ile ilgili diğer bir görüş ise şu şekilde idi. Şeyh Mir, Şeyh Pir, Şeyh İsmail, Şeyh Abbas, Şeyh Parsi isimli beşkardeş Bağdat'tan Diyarbakır'a Diyarbakır'dan da Palu'ya gelip yerleşmişlerdir.²² Fakat Şeyh Abbas, Şeyh Pir, Şeyh Mir ve Şeyh İsmail'in kardeşleri değildir. Şeyh Abbas, Şeyh Mir Hazretleri'nin torununun torunudur. Şeyh Parsi adlı kişinin ise bu aile ile herhangi bir ilişkisi de yoktur. Şeyh Parsi Palu'ya bağlı Parsiyan Köyüne (Kırkbulak) yerleşmiştir. Şeyh Parsi'nin neslinden gelerek Parsiyan

19 Karabulut, *Şeyh Ali Sebti el-Palevi*, s.42

20 Süleyman Yapıcı, *Palu Tarih-Kültür-İdari ve Sosyal Yapı*, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara, 2004, s.250

21 Karabulut, *Şeyh Ali Sebti el-Palevi*, s.39

22 Süleyman Yapıcı, *Harput Âlim-Müellif ve Mutasavvıfları 1-II*, Anıl Grup Matbaacılık Yayın - cılık, Ankara, 2015, s.319

köyündeki ocağı deruhte eden temsilci Şeyh Cafer Kalık Hazretleri'dir. Şeyh Cafer Kalık'ın neslinden gelen aileler Palu yöresinde Sünni-Şafii mezhebine bağlı iken Şeyh Cafer Kalık'ın neslinden gelerek M.1700 yıllarından itibaren Tunceli yöresine yerleşen Sürogulları (Suran), Ciban, Çarekan aşiretleri ile bu aşiretlerle arabalık bağı bulunan Yusufan aşireti ise Kureyşan Ocağına bağlanmışlardır. Bu ailelerden önemli bir kısmı ise Tunceli coğrafyasından göç ederek Kayseri (Sarız) Sivas (Zara, Divriği, Koçgiri) bölgelerini mesken tutmuşlardır.²³

Şeyh Pir'in vakfiye sahibi Şeyh Alâeddin, Şeyh Resul ve Şeyh İsa adında üç erkek evladı vardı. Bunlardan Şeyh Resul Efendi (ö.1515) Palu'nun fethinde yer alan komutanlardan olup Acemlerle (İranlılarla) çarpışırken Tunceli (Dersim) sınırında şehit olmuştur.²⁴ Şeyh Pir Hazretleri'nin diğer oğulları Şeyh İsa ile Şeyh Alâeddin Efendi'nin türbesi Arındık (Lekic) Köyü'ndedir. Şeyh Alâeddin Efendi'nin ise herhangi bir evladı olmadığından günümüze sadece Şeyh Resul ve Şeyh İsa'nın nesilleri ulaşabilmiştir. Şeyh Resul'ün oğullarından Mevlana Cafer b. Resul'e H.962/M.1554 tarihli vakfiye ile Altınölçek (Şeyhmiran) Köyü'nün 1/5'i vakfedilmiştir.²⁵

Şeyh Pir'in kardeşi Şeyh Mir Hazretleri'nin ise nesilleri günümüze ulaşan dört erkek evladı olmuştur. Bunlar Bekir İbn-i Şeyh Mir,²⁶ Mensur İbn-i Şeyh Mir²⁷, Melekan İbn-i Şeyh Mir²⁸ ve Sefer İbn-i Şeyh Mir²⁹'dir. Şeyh Pir'in en küçük kardeşi olan bugün Bingöl İli'ne bağlı Dedebağı Köyü'nü kuran Şeyh İsmail'in ise herhangi bir evladı olmamıştır.

Altıölçek (Şeyhmiran) Köyü'nde Şeyh Mir Hazretleri'nin Cafer b. Ebu Talib'e kadar giden şeceresi; Şeyh Mir b. İsmail b. Muhammed b. Ali b. Mu-

23 Karabulut, *Zazalar Tarihi Kültürel ve Sosyal Yapı*, s. 260-265

24 Karabulut, *Şeyh Ali Sebiti el-Palevi*, s.40

25 Demirtaş , s.69

26 Günümüzde Altınölçek Köyü'nün yerli ailelerinden Avcı ve Dağ soy isimlerini alan aileler Bekir İbn-i Şeyh Mir'in neslinden gelmiştir.

27 Günümüzde Altınölçek Köyü'nün yerli ailelerinden Kaya ve Çiftçi soy isimlerini alan aileler Mensur İbn-i Şeyh Mir'in neslinden gelmiştir

28 Günümüzde Altınölçek Köyü'nün yerli ailelerinden Bakioğlu ve Karataşoğlu soy isimlerini alan aileler Melekan İbn-i Şeyh Mir'in neslinden gelmiştir.

29 Günümüzde Altınölçek Köyü'nün yerli ailelerinden Demir soy ismini alan aile Sefer İbn-i Şeyhmir 'in neslindedir.

ammed b. Ali b. Seyyid Hemaliddin b. Seyyid Numan³⁰ b. İbrahim Arîsi b. Emri Hacil Ekber b. Muhammed b. Halil b. Âliyi Zeyneb b. Âliyi Ekber b. İmam Abdullah b. Caferi Tayyar b. Ebu Talib b. Abdulmuttalib b. Haşim, şeklindedir.³¹

Arındık (Lekic) Köyü'ndeki Şeyh Pir Hazretleri'nin soy şeceresi; Şeyh Pir b. İsmail b. Res (Tekrar)³² b. Muhammed b. Mahmud³³ b. Ali b. Muhammed b. Abdullah b. Muhammed b. Ali b. Cemaleddin b. Necmeddin b. İbrahim Arabî (Arîsi)³⁴ b. Emiril Hacil Kebir b. Muhammed b. Halil medfun Mufarekeyn b. Aliyil Zeyneb b. Aliyil Kebir Medfun bi Hanil Mahrusah b. İmam Abdullah medfun bil Huseynil Mahrusah Nurullah Mefceeti b. Cafer b. Tayyar b. Ebi Talib b. Abdulmuttalib b. Haşim şeklindedir.

Her iki soy anacında da birkaç isimde küçük farklılıklar olsa da benzerlikler göstermektedir. Ancak Arındık (Lekic) Köyü'ndeki soy şeceresinin daha doğru olduğu sonucuna varılabilir.

2. Aile Efradına Ait Bazı Vakfiyeler

Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Hazretleri'ne M.1514 tarihinde Osmanlı yöneticileri tarafından vakfiye verilmiştir. Bu vakfiyeye göre, Hasbek, Arındık (Lekic) köyleri ile birlikte Diyarbakır'da Melik Ahmet semtinde on adet dükkân ve bir tuz madeni vakıf edilmiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti tarafından kendisine fetih alameti olan sancak hediye edilir. Söz konusu olan sancak bölgenin onun tarafından fethedildiğini ve onun mülkü olduğuna delalet etmektedir. Ayrıca bu sancak ile Şeyh Alâeddin Efendi'nin bölgenin fetva makamı (müftü) olduğu kabul edilebilir. Söz konusu vakfın gelirleri dergâh'a (ocak) gelen gidenler için harcanmıştır.³⁵ Evi ocak olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte Şeyh Alâeddin Hazretleri'nin amcası Şeyh Mir Hazretleri'ne de Altınölçek (Şeyhmiran) Köyü'nün tasarrufu verilmiştir. Şeyh Alâeddin Efendi'nin diğer amcası Şeyh İsmail'e de Genç İlçesi sınırları içerisindeki

30 Altınölçek Köyü'ndeki soy anacında Numan ismi varken Arındık Köyü'ndeki anaç da Numan ismi yoktur.

31 Karabulut, *Şeyh Ali Sebti el-Palevi*, s.39-40

32 Şeymiran Köyü'nde (Altınölçek) soy anacında Res (Tekrar) ismi geçmemektedir.

33 Şeymiran Köyü'nde (Altınölçek) soy anacında Mahmud ismi geçmemektedir.

34 Şeyhmiran Köyü'ndeki (Altınölçek) anacda İbrahim Arîsi şeklinde yazılmışken Arındık (Lekic) Köyü'ndeki belgede çok rahat bir şekilde Arabî şeklinde okunabilmektedir.

35 Yapıcı, *Palu Tarih-Kültür-İdari ve Sosyal Yapı*, s.250

Çekmece (Haşbür), Demirboğa (Merg), Suveren (Suveyru) Köyleri ile bugün kendi ismiyle anılan Şeyh İsmail Köyü tevdi edilmiştir. Şeyh İsmail'in vefatında evladı olmadığından elindeki berata Palu beylerince el konulmuş bu köyler Palu Beyleri'nin tasarrufuna geçmiştir.³⁶

M. 1554 tarihli diğer bir vakfiyeye göre ise Palu beyi Cemsit b. Rüstem Bey, Şeyhmiran (Altınölçek) Köyü'nün 1/5 ni Mevlana Cafer b. Şeyh Resul b. Şeyh Pir Hazretleri'ne vakfetmiştir.³⁷

3. Ailenin Son Yüzyıldaki Temsilcisi

Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Hazretleri'nin erkek kardeşlerinin neslinden gelen Arındık (Lekic) Köyü'nde M.1875 yılında dünyaya gelen Mehmet Baba,³⁸ Hacı Ömer Efendi'nin yanında uzun süre kalarak tasavvuf dersleri görmüştür. Şeyhi Hacı Ömer Efendi'nin vefatından sonra uzun süre Elazığ'ın ova köylerinde tarikatı ve dergâhı yürütmeye çalışır. M. 1916 yılında Palu beylerinden olan Haşim Bey'in teklifi üzerine Palu'ya bağlı Gömeçbağlar (Tilk) Köyü'ne yerleşir. Bu dönemde dergâha gelenlerin ve kendisinin tüm ihtiyaçları Haşim Bey tarafından karşılanır. 1924 yılında Palu'dan ayrılarak Elazığ'a bağlı Kövenk Köyü'ne gelerek 1937 yılına kadar Hacı Ömer Efendi'nin tarikatını devam ettirir. Elazığ merkeze yerleşen Mehmet Baba 1958 yılında vefat eder. Türbesi evinin ve dergâhının bulunduğu Aksaray Mahallesi'ndedir. Mehmet Baba'nın takip ettiği tasavvuf yolu Nakşibendîye tarikatı idi. Onun vefatından sonra oğlu Sadi Baba dergâhı idare eder. Günümüzde Sadi Baba'nın evlatları bu aileyi temsil etmektedir.³⁹

36 "Dedebağı Köyü'nün eski ismi Şehismalu (Şeyh İsmailu) olup Çekmece (Haşbür), Demirboğa (Merg) ve Suveren (Suveyru) isminde üç mezrası vardır. Köy ormanlık bir alanda kurulmuştur. Göç edilmiş ancak kısmi olarak dönüş yapılmıştır. Köy ismini köylünün anlattığına göre Şeyh İsmail isminde bir zattan almıştır. Zaten köyün kurucusu da bu zattır. Bu zatın mezarı Çekmece mezarındaki mezarlıktadır. Halk tarafından ziyaret edilmektedir. Yaşlılardan öğrendiğimize göre Şeyh İsmail hastalandığında Doğanlılı Şeyh Mustafa bir hizmetçi gönderir. Palu ağaları'ndan da bir kadın hizmetçi gönderilir. Ancak Palu ağaları'nın niyetine göre Şeyh İsmail ölünce kadın köy evkafını alıp ağalara götürülecekti. Elkaf (evkaf) eskiden köy tapusuna denirdi. Nihayet bir gün Şeyhin hastalığının şiddetlendiği bir Sabah Namazı vaktinde Doğanlılı hizmetçi abdest almaya gitmiş tam o sırada da Şeyh İsmail vefat etmişti. Kadın hizmetçi de hemen yastığının altındaki elkafi (evkaf) almış gece karanlığından yararlanarak kaçmayı başarmıştır. Bu olaydan sonra burası da ağalık malı olmuştur." Bkz. Karabulut, Şeyh Ali Sebîti el-Palevi, s.39

37 Demirtaş, s. 68-69; ayrıca bkz. Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, Sayı:3013, s.6

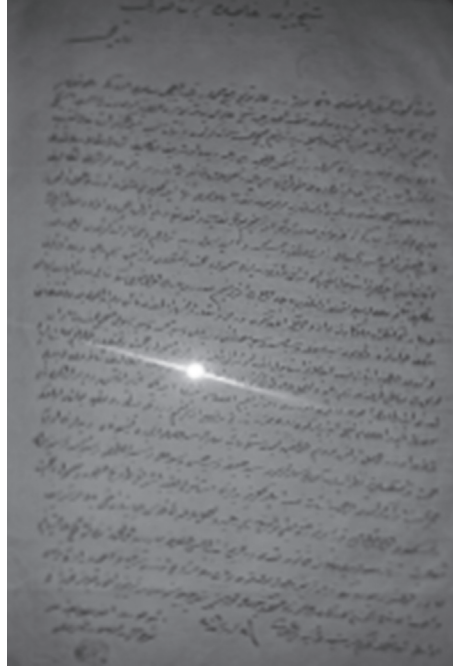
38 Bu aile bireyleri günümüzde Özen soy ismini almışlardır.

39 Yapıcı, *Palu Tarih-Kültür-İdari ve Sosyal Yapı*, s.250-252

Sonuç

Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir ailesi ve Şeyh Pir Hazretleri'nin kardeşleri olan Şeyh Mir ve Şeyh İsmail Hazretleri Akkoyunlular döneminde Bağdat şehrinde Palu bölgesine gelerek yerleşmişlerdir. Nesepleri Cafer b. Ebu Talib'e ulaşan bu aile dini ilimlerde halkı irşad etmiş ve dönemin yöneticileri nezdinde saygın bir konum elde etmişlerdir. M. 1514 yılındaki Çaldıran Savaşı'nda Palu hâkimi Cemşid b. Rüstem Bey'e askeri alanda yardımda bulunmuşlardır. Osmanlı yöneticileri tarafından kendilerine ayrıcalıklı vakfiyeler tevcih edilmiştir. Ayrıca bu aile devlet vergisinden de muaf tutulmuştur. Bu vakfiyeler farklı dönemlerde de Divan-ı Hûmâyûn tarafından yenilenmiştir. Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir ailesinin ve kardeşleri Şeyh İsmail ve Şeyh Mir Hazretleri'nin neslinden gelen dini ilimlerde iyi yetişmiş aile fertleri de günümüze kadar vakfiyelerden elde ettikleri gelirler ile ocağı (dergâhı) deruhte etmeye çalışmışlardır.

EK-1: Arındık (Lekic) Köyü'nün Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Hazretleri'ne vakfedildiğini gösteren M.1844 tarihli belge⁴⁰

40 Bu belge Arındık (Lekic) Köyü'nden olan Sadi Özen'in evlatlarından alınmıştır.

Şeyhpiran(Arındık) Hâssî'nın Berât Sûreti Târîhî

Kudvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Palu kazası naibi Mevlana zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki;

Palu kazasına tâbi' Şeyh Yaylan nâm karyede medfûn Kutbu'l-ârifîn Şeyh Alaaddin kuddisi sıruhu'l-azîz evlâdından es-Seyyid eş-Şeyh İbrahim, es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed, es-Seyyid eş-Şeyh Halil zîde şerefuhum sahîhu'n-neseb sâdât-ı kiramdan ve ispât-ı neseb eylediklerine İstanbul Nakîbu'l-eşrâfi taraflarından yedlerinde ma'mûlun-bihi berât ve temessükleri olub resm-i ra'iyet ve bilâ emr-i şerif tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle te'addî olunmaları îcâb etmez iken karye-i mezbûre zabıtı tarafından resm-i ra'iyet ve ehl-i örf tâifesi hânelerinden dahi bilâ emr-i şerif tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle ta'addî ve rencide olundukların merkumun mükademen bâ arzuhal inhâ eylediklerine mebni kânun üzere amel olunmak bâbında iş bu sene-i mübâreke evâhir-i muharreminde sâdır olan emr-i şerifim mucibince te'addiyât-ı vâki'a men' ve ref' olunmuş ise de evlâd-ı mûmâileyhimden es-Seyyid Cafer ve es-Seyyid Hasan e es-Seyyid Ali ve es-Seyyid Mustafa ve es-Seyyid Mehmet ve es-Seyyid Resul zîde şerefuhum dahi sâdât-ı kiramdan olarak ispât-ı neseb eylediklerine İstanbul Nakîbu'l-eşrâfi tarafından yedlerinde ma'mûlun-bihi hüccet ve temessükleri var iken resm-i ra'iyet ve bilâ emr-i şerif tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle te'addî olundukları beyanıyla ol babda emr-i şerifim sudûru niyâzında oldukları;

Sen kî nâib-i mûmâileyhsin bu def'a derbâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme vârid olan ilâmında derç ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşi Dîvân-ı Hümayûnumdan muktezâsı suâl olundukda merkumun Seyyid Cafer ve Seyyid Hasan ve Seyyid Mustafa ve Seyyid Ali ve Seyyid Mehmet'e Seyyid Resul sahîhu'n-neseb sâdât-ı kiramdan olup ispât-ı neseb eylediklerine İstanbul Nakîbu'l-eşrâfi tarafından yedlerinde ma'mûlun-bihi hüccet ve temessükleri olduğu halde karye-i mezbûrun zâbıtı tarafından resm-i ra'iyet ve ehl-i örf tâifesi canibinden bilâ emr-i şerif tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle ta'addî ettirilmemek için kanun üzere emr-i şerifim itası iktiza eylediği tahrîr olunmuş ve Dîvân-ı Hümayûnumda mahfuz kuyûd-ı ahkâm tetebbu' ettirildikde ber vech-i muharrer târih-i merkumda emr-i şerifim verdim ki mastûr ve mukayyed bulmuş olmakla kanun üzere amel olunmak fermânım olmağın,

Şimdi sen ki nâib-i mûmâileyhsin husus-ı mezbûra takayyud-ı tâm ve yedlerinde olan hüccet ve temessüklerine nazar edip göresin.

Merkûmûn Seyyid Cafer ve Seyyid Hasan ve Seyyid Mustafa ve Seyyid Ali ve Seyyid Mehmet'e Seyyid Resul sahîhu'n-neseb sâdât-ı kiramdan olup

ispât-ı neseb eylediklerine yedlerinde İstanbul Nakîbu'l-êşrâfî tarafından memhûr ve ma'mûlun-bihi hüccet ve temessükleri olduğu halde karye-i mezbûre zâbıtı tarafından resm-i ra'iyet ve ehl-i örf tâfiesi caniblerinden bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle hilâf-ı kanun ta'addî ve rencîde ettirilmemesi hususuna mübâderet olunmak babında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Fermân-ı şerifim vusul buldukda bu babda vech-i meşrûh üzere şerefyafıta-i sudur olan fermân-ı vâcibu'l-ittibâ' ve lâzımu'l-ımtisâlimin mazmûnu'l-itimâdıyla âmil olasın.

Şöyle bilesin alâmet-i şerifime itimâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıt-ı şehri-i Şevvâli'l-mükerrerem sene sittîn ve mieteyn ve elf (M.1844)

Mühür ve tarih: İşbu suret aslına mutâbıktır. Tevcîh-i Cihât Komisyonu Reisi Müftüsü Mehmet Ferit. Fî 9 Teşrîn-i sâni 1926.

EK-2: Arındık (Lekic) Köyü'nde Şeyh Alâeddin Efendi'nin babası Şeyh Pir Hazretleri'ne ait H.805 /M.1403 tarihli soy anacı

Arındık (Lekic) Köyü'nde Şeyh Alâeddin Efendi'nin babası Şeyh Pir Hazretleri'ne ait H.805 /M.1403 tarihli soy anacının okunuşu

Bismillahirrahmanirrahim

Lemmâ nazartu mâ fîhi ve emzaytu

Nemekahu'l-fakîru Seyyid Yusuf bin Seyyid Halil

Nakîbüleşrâf bi Diyarbakır. Ufiye anhumah vahit

Mühür

Elhamdulillahillezi ebreze urusen el-hufretu mecen (mubhen?)⁴¹ müsteyren retlen fi eflakil cemali min burucil kemali şemsen ve kameren müniren sallallahu aleyhi vesselem..... **belge yırtık okunamadı**..... kesiren kesira emma bee'du fehaza nesebul resiyhun esru bivatirin el-abidu el- saliku sulaleti sadati vel meşayıhı:

41 Nokta işaretinin tam olarak ح harfinin altında mı olduğu anlaşılammıştır. Nokta işareti ح harfinin altında ise kelime (Mecen) şeklinde okunmaktadır. Şayet nokta işareti ح harfinden önce ise nokta ب harfini ifade ettiğinden مباحا (Mübhen) okunuşu ortaya çıkmaktadır.

Şeyh Pir b. İsmail b. Res (Tekrar) b. Muhammed b. Mahmud b. Ali b. Muhammed b. Abdullah b. Muhammed b. Ali b. Cemaleddin b. Necmeddin b. İbrahim Arabî (Arîsi) b. Emiril Hacı Kebir b. Muhammed b. Halil medfun Mufarekeyn b. Aliyil Zeyneb b. Aliyil Kebir Medfun bi Hanil Mahrusah b. İmam Abdullah medfun bil Huseynil Mahrusah Nurullah Mefceeti b. Cafer b. Tayyar b. Ebi Talib b. Abdulmuttalib b. Haşim b. Abdulmenaf b. Malik b. Nefer b. Kilab (Küllab) b. Müreti (Müre) b. Kab b. Levi (Luey) b. Galib b. Fihri b. Malik b. Nefer b. Kinaneti (Kinane) b. Huzeymeti (Huzeyme) b. Mudriketi b. İlyas Alehiselam b. Mudar b. Muaz (Ma'ad) b. Adnan b. Adad b. Süleyman b. Davut Aleyhiselam b. Yese (Yese'a) b. Hemise'a b. Salemeti (Selame) b. Kaydad b. İsmail Zebih ibn-i.. ibn-i.. İbrahim Halil Aleyselam b. Azer b. Nahor b. Saruh b. Ergun b. Rauf b. Falih b. Hud b. Şalig b. Erfahşed b. Sam b. Nuh Aleyhiselam b. Malik b. Muteşelih b. Ehnuh (Ahnuh) b. İdris b. Mehdail b. Kaynan b. Yunus (Enus) b. Şis b. Adem ebil beşer Aleyhisselatu vesselam.

Faslun an İbn-i Abbas radiyellahu anhu

Ennehu kal kale Resulullahı Alehiyselam kane Ömeru emirul mü'minin radiyellahu anhu mislu umri Resulüllahi Aleyhiselam sittune seneten ve selase eşhurin ve seb'ete eyyamin katelehu ibn-i mülcem bil kufeti fi şehri Ramazanil muazzam min leyleti erbe'e aşere vakti selatil subhi kale nebiyu sallallahu aleyhiselam ekremu evladiy salihune lillah ve talihune liy kale ibn-i Abbas min Âdem ila Nuh elf ve hamse mietin senetin ve min Nuh ila Davud elf ve erbe'a miete senete ve min İbrahim ila Musa elf ve selase miete ve hamsune seneten ve min Musa ila İsa elf ve selasune seneten ve min İsa ila Muhammed (s.a.v) site miete seneten kale nebiyu sallallahu aleyhiselam rahmetullahi aleyh ala men ekremu sahibu hazel nesebi ne'latullah ala min yagdubü(bagadehum ?)⁴² hazel nesebil azizil şerif sahih neseb Caferi Tayyar ayniset (?)⁴³ temmet.

42 با غضوهم (Bageduhum) şeklinde yazılan kelime يا غضوهم şeklinde kelimenin başındaki Ba (با) harfinin yerine Ya (يا) harfi olduğu konulan noktanın ise iki nokta olduğu sonucuna varılabilir.

43 تمت اينست belgede geçen اينست ifadesi tam olarak neyi ifade ettiği anlaşılamamıştır. Fakat تمت (tamamladım) ifadesinden önce geldiğinde cümle bütünlüğüne bakıldığında اينست Farsça bir ifade olduğu; yazdım anlamına geldiği var sayılabilir.

Fi şehri recebil mürecceb semane miete ve hams

H.805/ M.1403

Şuhud

Seyyid'ul Muazzam En-Neharul Umman

Seyyid Ali b. Seyyid b. Cemalettin b.Hüseyin

Şuhud

Kunna kavluhu Muhamedrin mahmudul

muharir el-murselin Aliyul Aleyhselam

Şuhud

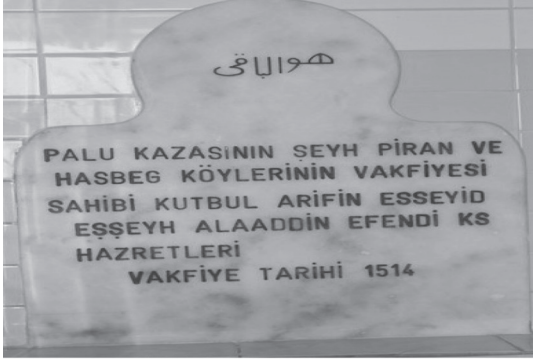
Kunna kavluhu Abdurrahim el muhavinu meşhedu Hüseyin

Şuhud

Silik olduğundan okunamadı

**EK-3: Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Hazretleri'nin
Arındık Köyü'ndeki türbesi**

EK-3: Şeyh Alâeddin İbn-i Şeyh Pir Hazretleri'nin Arındık Köyü'ndeki türbesi

EK-4: Arındık Köyü'nde Şeyh Alâeddin Hazretleri'nin babası Şeyh Pir Hazretleri'ne Osmanlı yöneticileri tarafından verilen sancağın filaması

EK- 5: Şeyh Alâeddin Hazretleri'nin Amcası Şeyh Mir Hazretleri'nin Altınölçek (Şeyhmiran) Köyü'ndeki kabri

EK- 6: Şeyh Mir Hazretleri'ne Osmanlı yöneticileri tarafından verilen sancağın filaması

Kaynakça

- Aşan, Aziz, Âmid Şehrinin Sûret-i Feth ve Teshîri, *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, Sayı: VII, Diyarbakir, 2012.
- Aydın, Nusret, *Diyarbakir ve Mirdâsîler Tarihi*, Avesta Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Cönce, Salim, "Otlukbeli Savaşına Kadar Akkoyunlular", Anadolu Birliğinin Sağlanmasında Otlukbeli Savaşının Yeri ve Önemi Panel Bildirileri, Otlukbeli Belediyesi Yayınları, Ankara, 1997.
- Demirtaş, Feyzullah, *Mirdasi Hükümdarları "Palu ve Eğil Hükümetleri" ve Çermik Beyliği*, Sena Ofset Yayınları, İstanbul, 2005.
- Erdem, İlhan, " Ak-Koyunlu Devletini Meydana Getiren Aşiretler", *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, VI, İzmir, 1991.
- Gördük, Yunus Emre, , "Eğil Emirliği'nin Kısa Tarihçesi ve Eğil Emirlerine Ait Şecere Metninin Tercümesi", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı:35, Ankara, 2014, s.94
- Karabulut, Serdar, *Şeyh Ali Sebîti el-Palevi*, Altın Kalem Yayınları, İzmit, 2014.
- _____ ; *Zazalar Tarihi Kültürel ve Sosyal Yapı*, Altın Kalem Yayınları, İzmit, 2003.
- Kılıç, Orhan, "Yurtluk-Ocaklık ve Hükümet Sancaklar Üzerine Bazı Tespitler", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı: 10, Ankara, 1999.
- Rumlu Hasan, *Ahsenüt-Tevarih* (çev. Cevat Cevan), Ankara, 2004.
- Şerefhan, *Şerefname*, (çev. Rıza Katı), Yaba Yayınları, İstanbul, 2010
- Uğur, Ahmet, *Celal-zade Mustafa Selim-name*, İstanbul,1997.
- Ünal, M. Ali, " XVI. Yüzyılda Palu Hükümeti", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:7, 1992.
- Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, Sayı:3013
- Yapıcı, Süleyman, *Palu Tarih-Kültür-İdari ve Sosyal Yapı*, Anıl Matbaa ve Ciltevi Ankara, 2004.
- _____ ; *Harput Âlim-Müellif ve Mutasavvıfları 1-II*, Anıl Grup Matbaacılık Yayıncılık, Ankara, 2013.
- _____ ; *Palu 1841 Nüfus ve Toplum Yapısı*, Elazığ, 2016